

Tárgytematika / Course Description Kultúrtársulások növényeinek rendszertana

N_DM09

Tárgyfelelős neve /

Teacher's name: dr. Pinke Gyula

Félév / Semester: 2024/25/1

Beszámolási forma /

Assesment: Vizsga

Tárgy heti óraszám /

Teaching hours(week): 0/0/0

Tárgy féléves óraszám /

Teaching hours(sem.): 30/0/0

OKTATÁS CÉLJA / AIM OF THE COURSE

A tantárgy célja az antropogén növénytársulásokban előforduló hasznos, természetű, kultúr- és gyomnövények rendszertani helyzetének áttekintése és a legfontosabb taxonómiai bélyegek megismertetése. A kultúr- és a gyomnövények eredete és története is tárgyalásra kerül régészeti-növényzeti vizsgálatok alapján. A tantárgy a népi használatban fellelhető etnobotanikai ismeretanyagba is betekintést nyújt. A kultúrflóra és az azt kísérő gyomflóra taxonómiai vonatkozásai kiemelt figyelembe részesülnek a klasszikus morfológiai, az ökonómbotanikai, valamint a molekuláris genetikai információkon alapuló rendszerek szemléletének megvilágításában. A közép-európai antropogén vegetációtípusok szüntaxonómiai rendszere is bemutatásra kerül. Az előadásokat terepgyakorlatokkal is kiegészítjük, és a kultúrtársulások fajösszetételét befolyásoló tényezők tanulmányozásának egyes megközelítéseit is megtárgyaljuk.

TANTÁRGY TARTALMA / DESCRIPTION

1. A kultúr- és gyomnövények története archaeobotanikai vizsgálatok alapján. A kultúr- és gyomnövények koevolúciója.
2. Etnobotanika. Népi növények rendszere; hagyományos faj- és fajtaismeret.
3. A kultúrnövények fajta rendszertana. A növényrendszertan ökonómbotanikai alapjai.
4. Szántóföldi növények és gyomnövényeik rendszertana.
5. Zöldségfélék és gyomnövényeik rendszertana.
6. Gyógynövények és gyomnövényeik rendszertana.
7. A rizsvetésekben gyomosító növények rendszertana.

8. A közép-európai gyomtársulások szüntaxonómiai rendszere.
9. Szántóföldi kultúrák cönológiai felvételezése (terepgyakorlat eltérő talajtípusokon).
10. Félkultúr növénytársulások cönológiai felvételezése (terepgyakorlat eltérő talajtípusokon).
11. Abiotikus és agrotechnikai tényezők hatása a szántóföldi és ruderalis növénytársulások fajösszetételére.
12. Növényi jellegek felhasználási lehetősége az antropogén vegetáció tanulmányozásában.

SZÁMONKÉRÉSI ÉS ÉRTÉKELÉSI RENDSZERE / ASSESSMENT'S METHOD

Az oktató által megszabott feltételek teljesítése.

KÖTELEZŐ IRODALOM / OBLIGATORY MATERIAL

Borhidi A. (2003): Magyarország növénytársulásai. Akadémiai Kiadó, Budapest.

Dénes A. (2013): Ehető vadnövények a Kárpát-medencében. Dunántúli Dolgozatok, Természettudományi sorozat 13.

Gyulai F. (2001): Archaeobotanika. A kultúrnövények története a Kárpát-medencében a régészeti-növényzeti vizsgálatok alapján. József Attila Műhely Kiadó, Budapest.

Hunyadi K., Béres I., Kazinczi G. (2011): Gyomnövények, gyombiológia, gyomirtás. Mezőgazda Kiadó, Budapest.

Király G. (2009): Új magyar fűvészkönyv. Magyarország hajtásos növényei. Aggteleki Nemzeti Park Igazgatóság, Jósvalkó.

Pinke Gy., Pál R. (2005): Gyomnövényeink eredete, termőhelye és védelme. Alexandra Kiadó, Pécs.

Podani J. (2003): A szárazföldi növények evolúciója és rendszertana. ELTE, Eötvös Kiadó, Budapest.

Terpó A. (1986): Növényrendszertan az ökonómbotanika alapjaival. Mezőgazdasági Kiadó, Budapest.

Tuba Z., Szerdahelyi T., Engloner A., Nagy J. (2007): Botanika II. Bevezetés a növénytanba, algológiába, gombatanba és a funkcionális növényökológiába. Rendszertan. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

Ujhelyi P., Molnár V. A. (2006): Élővilág enciklopédia II. A Kárpát-medence gombái és növényei. Kossuth Kiadó, Budapest.

AJÁNLOTT IRODALOM / RECOMMENDED MATERIAL